

הצעד השישי

**"היינו נכונים לחלוטין שאלוהים ישחרר
אותנו מכל הפגמים באופיינו"**

"זהו הצעד המבדיל בין הבוגרים לילדים"; כך אומר איש דת מקובל ואהוב, שבמקרה הוא גם אחד הידידים הגדולים ביותר של A.A. הוא ממשיך ומסביר שכל אדם שהגיע לדרגת הנכונות והכנות המאפשרות לו ליישם את הצעד השישי שוב ושוב לגבי כל מגרעותיו, **ללא כל הסתייגות**, עבר דרך ארוכה מבחינה רוחנית, וראוי שיראו בו אדם המנסה בכנות להתפתח בדמותו של בוראו.

מובן שלעתים קרובות נשאלת השאלה השנויה במחלוקת: האם אלוהים יכול להסיר פגמי אופי, והאם בתנאים מסוימים אכן יסיר אותם? שאלה זו תזכה לתשובה חיובית ומהירה מפי כמעט כל חבר A.A. עבורם זו לא תהיה הנחה תיאורטית בלבד, אלא העובדה המשמעותית ביותר בחייהם. בדרך כלל הם יציעו הוכחות לכך בהצהרות ברוח זו: "אני בעצמי הובסתי, נוצחתי לגמרי. כוח הרצון שלי פשוט לא פעל מול האלכוהול. שינוי מקום מגורי לא שינה את מצבי, וגם מאמציהם הגדולים ביותר של בני משפחתי, חבריי, הרופאים ואנשי הדת, לא הועילו כלל מול האלכוהוליזם שלי. פשוט לא יכולתי להפסיק לשתות, ונראה שאיש לא הצליח לעשות זאת עבורי. אך כשנעשיתי מוכן לערוך ניקיון בית יסודי ואז ביקשתי מכוח עליון, אלוהים כפי שהבנתי אותו, לשחרר אותי, נעלם דחף השתייה שלי. הוא הוסר ממני לגמרי".

הצהרות כאלה נשמעות מדי יום בפגישות A.A. ברחבי העולם. ניתן לראות בבירור שכל חבר מפוכח ב-A.A. זכה בשחרור מדחף כפייתי עיקש והרסני זה. כך, באופן מושלם ומעשי ביותר, נעשו כל החברים האלה "נכונים לחלוטין" שאלוהים יסיר מהם את הטירוף האלכוהולי. וכך בדיוק עשה אלוהים.

לאחר שזכינו בשחרור מלא מאלכוהוליזם, מדוע לא נוכל להשיג, באותה דרך, שחרור מלא מכל קושי או ליקוי אחר? זוהי חידת קיומנו; ייתכן שהתשובה המלאה לכך אינה ידועה אלא לאלוהים עצמו. אך גם בידינו יש תשובה חלקית לפחות לשאלה זו.

גברים ונשים המוזגים אל תוך גופם אלכוהול במידה קטלנית, עושים מעשה שאינו טבעי. הם מאתגרים את יצר הקיום ונראים נחושים להרוס את עצמם. הם פועלים בניגוד לדחף העמוק ביותר שלהם. לאחר שאנשים אלה נכנעים למכות האיומות שמנחית עליהם האלכוהול, יכול חסד אלוהים לחדור אליהם ולסלק מתוכם את הדיבוק. כאן יכול יצר החיים החזק שלהם לשתף פעולה באופן מלא עם רצון הבורא להעניק להם חיים חדשים. כי הטבע ואלוהים - שניהם מתעבים התאבדות.

אך רוב קשיינו האחרים שונים לגמרי. כל אדם נורמלי רוצה לדוגמה לאכול, להתרבות, לזכות באהדה בקרב חבריו ולחיות בביטחון יחסי וללא סכנה בעודו מנסה להשיג מטרות אלה. כך למעשה ברא אותנו אלוהים. הוא לא תכנן את האדם כך שיהרוס את עצמו באמצעות האלכוהול, אלא נתן לו יצרים שיסייעו לו להישאר בחיים.

אין כל הוכחה לכך, לפחות לא בחיים אלה, שבוראנו מצפה מאתנו לחסל לחלוטין את דחפינו הטבעיים. למיטב ידיעתנו לא מתועד בשום מקום מקרה שבו הסיר אלוהים מאדם כלשהו את כל דחפיו הטבעיים.

מכיוון שרובנו נולדים עם שפע של יצרים טבעיים, זה לא מוזר שלעיתים קרובות אנו מניחים להם לחרוג הרבה מעבר לייעודם המקורי. כאשר הם שולטים בנו בצורה עיוורת, או כשאנו דורשים מהם לספק אותנו מעבר לאפשרי או מעבר למגיע לנו, זוהי הנקודה שבה אנו סוטים ממידת השלמות שייעד לנו אלוהים כאן על פני האדמה. זוהי מידתם של פגמי אופיינו או, אם תרצו, מידת חטאינו.

אם נבקש, אלוהים ודאי יסלח לנו על הזנחתנו. אבל בשום מקרה לא ילבין את חטאינו כשלג וישאיר אותנו זכים, ללא שיתוף פעולה מצדנו. לשם כך עלינו להיות נכונים לפעול בעצמנו. אלוהים מבקש רק שנעשה כמיטב יכולתנו להתקדם בבניית אופיינו.

לכן הצעד השישי – "היינו נכונים לחלוטין שאלוהים ישחרר אותנו מפגמים אלה באופיינו" - הוא דרכה של A.A. לבטא את הגישה הטובה ביותר שניתן לאמץ כדי להתחיל במשימה זו, שהיא משימה לכל החיים. כוונתנו אינה שאנו מצפים שיוסרו מאתנו כל ליקויי אופיינו, כפי שהוסר מאתנו הדחף לשנות. ייתכן שאחדים מהם יוסרו, אך במרבית המקרים נצטרך להסתפק בשיפור הדרגתי וסבלני. מילות המפתח: "נכונים לחלוטין" מדגישות שאנו רוצים להציב לעצמנו כמטרה את הטוב ביותר שאנו מכירים או שביכולתנו ללמוד.

כמה מאתנו כבר הגיעו למידת נכונות זאת? אם מדובר בנכונות מוחלטת, אין כמעט אדם שהגיע לכך. כל מה שביכולתנו לעשות, בכל הכנות שביכולתנו לגייס, הוא **לנסות**

להגיע לכך. ואפילו אז יגלו גם הטובים שבינינו לתדהמתם, שתמיד יש נקודה שבה אנו נאחזים ואומרים: "לא, על פגם זה אינני מוכן עדיין לוותר". לעתים נסתכן אף יותר ונקרא: "על זה לא אוותר **לעולם**!" זוהי עוצמת ההפרזה הטמונה ביצרנו. לא חשוב עד כמה התקדמנו, תמיד יימצאו יצרים המנוגדים לחסד אלוהים.

בואו ננסה להתעמק מעט יותר במחשבה זאת. כמעט כל אחד מאתנו שואף להיפטר ממגבלותיו הבולטות ביותר וההרסניות ביותר. איש אינו רוצה לדבוק בגאוותו עד שיבוזו לו על שחצנותו, או להמשיך ברדיפת בצע עד שייקרא גנב. איש אינו רוצה שהכעס יביא אותו לרצוח, או שהתאוה תביא אותו לאנוס או שהגרונות תביא אותו להרס בריאותו. אף אחד אינו מעוניין בייסורי קנאה מתמשכים או בשיתוק הבא מתוך עצלות. מובן שרוב בני האדם אינם סובלים מפגמים אלה עד לנקודת שפל זו.

אנו, שפגמינו לא הגיעו לקיצוניות זו, נוטים לברך את עצמנו על כך. האם יש לנו הצדקה לכך? האם מה שאפשר לרובנו להימנע מכך, לא היה דאגתנו לטובתנו האישית ותו לא? הרי לא נדרש מאמץ רוחני רב כדי להימנע מהפרזות שממילא יביאו עלינו עונש. אבל כשאנו בוחנים את ההיבטים האלימים פחות של אותם פגמים, היכן אנו עומדים אז?

כעת עלינו להכיר בכך שבאחדים מפגמינו אנו שִׁשִּׁים להתמיד. אנחנו ממש אוהבים אותם. מי מאתנו, לדוגמה, לא אוהב להרגיש שהוא עולה מעט, או אפילו הרבה, על הסובבים אותו? האם איננו אוהבים להציג את תאוות הבצע שלנו כאילו

היא שאיפה? נראה גם בלתי אפשרי **לחבב** תאווה. אבל כמה גברים ונשים מדברים על אהבה ואף משוכנעים שאמת בפייהם, רק כדי שיוכלו להסתיר תאווה בפינה אפלה של מוחם? גם אם התנהגותם אינה חורגת מהמקובל, רבים חייבים להודות בכך שהם נוטים להסוות את הפנטזיות המיניות שלהם במסווה של חלומות רומנטיים.

גם מכעס הנובע מצדקנות עצמית ניתן ליהנות. בדרך מעוותת אנו מקבלים סיפוק מכך שאנשים רבים מרגיזים אותנו, כי הדבר גורם לנו תחושה נוחה של עליונות. רכילות עוקצנית הנובעת מכעסנו, שהיא סוג מנומס של רצח אופי, אף היא מעניקה לנו סיפוק. איננו מנסים לעזור כך לאלה שאותם אנו מבקרים, אלא להפגין את צדקנותנו שלנו.

לצורותיה ההרסניות פחות של הגרגרנות יש בידינו ביטוי מעודן יותר: אנו מכנים אותה "הנאה מתענוגות החיים". אנו חיים בעולם מלא קנאה. כל אדם נגוע בה במידה זו או אחרת. גם פגם זה גורם לנו לסוג של סיפוק מעוות. אחרת, למה שנבזבז זמן כה רב בכמיהה לדברים שאינם ברשותנו, במקום לעמול על מנת להשיגם? לשם מה לחפש בכעס אחר תכונות שלעולם לא יהיו לנו, במקום להסתגל לעובדה זו ולהשלים אותה? וכמה קשה אנו עמלים היום, רק כדי שנוכל לרבוץ בעצלות מחר – וקוראים לעצלות מיוחלת זאת בשם: "יציאה לגמלאות". חשוב גם על כישרוננו בדחיינות, שלאמיתו של דבר היא עצלות בשלוש הברות. אכן, רשימת פגמים זאת מאפיינת כמעט את כולנו; רק מעטים מאתנו רוצים באמת לוותר עליהם, כל עוד אינם גורמים לנו ייסורים קשים מדי.

יש מי שייטו לסכס, בוודאי, שהם מוכנים לחלוטין

שפגמים כגון אלה יוסרו מהם. אך אפילו הם, אם יתבקשו לערוך רשימה של הפגמים הקלים יותר, ייאלצו להודות שהיו מעדיפים לשמור על **אחדים** מהם. לכן ברור לנו שרק מעטים מאתנו יוכלו להגיע במהירות או בקלות אל הנכונות לְהִתְכַּוֵּן לעבר שלמות רוחנית ומוסרית. אנו רוצים להתפשר רק על מידה מזערית של שלמות, כזאת שתאפשר לנו רק לעבור את החיים בשלום, ומובן שכל אחד תופס אחרת את מה שמאפשר לו לעשות זאת. אם כך, ההבדל "בין הילדים לבוגרים" הוא ההבדל בין השאיפה להגשים מטרה שקבענו בעצמנו לבין שאיפה אל היעד המושלם, שהוא אלוהים.

רבים ישאלו מיד: "כיצד נוכל לקבל את השלכותיו של הצעד השישי במלואן? הרי זו **שלמות**! זו נשמעת שאלה קשה, אך למעשה היא איננה כזאת. רק את הצעד הראשון, שבו הודינו ב-100% שהיינו חסרי אונים מול האלכוהול, ניתן ליישם בשלמות מוחלטת. יתר אחד עשר הצעדים מבטאים אידאליים מושלמים. הם יעדים שלעברם אנו שואפים, קְנִי מידה שבעזרתם אנו אומדים את התקדמותנו. באור זה עדיין נרָאָה צעד זה כצעד קשה, אך לא בלתי אפשרי. הדבר החשוב היחיד הוא שנתחיל, ושנמשיך לנסות.

אם נרצה להפיק תועלת אמיתית כלשהי מצעד זה לגבי בעיות נוספות מלבד האלכוהול, נצטרך להעז ולרכוש פתיחות דעת חדשה. יהיה עלינו לשאת את מבטנו אל עבר השלמות ולהיות נכונים לצעוד בכיוון זה. רק לעתים רחוקות תהיה חשיבות למידת ההיסוס בצעדינו. השאלה היחידה היא: "האם אנו נכונים?"

כשאנו מביטים שוב באותם פגמים שעליהם עדיין איננו נכונים לוותר, עלינו למחוק את כל הדגשים הנוקשים שעשינו.

במקרים מסוימים אולי ניאלץ לומר: "על זה איני יכול עדיין לוותר..." , אך אל-לנו לומר לעצמנו: "על זה לעולם לא אוותר!"

עכשיו נסגור את מה שנראה כקצוות פתוחים מסוכנים שהותרנו. **מוצע** לנו שעלינו להיות נכונים לחלוטין לשאוף לעבר השלמות. עם זאת נרמז לנו שנסלח על איחור מסוים. ומילים אלה, "איחור מסוים", עלולות לקבל במוחו המתרחץ של אלכוהוליסט משמעות ארוכת טווח. הוא עלול לומר, "כמה זה קל! כמובן שאכוון את עצמי אל עבר השלמות, אך בוודאי לא אמהר יותר מדי. אולי אוכל לדחות את ההתעסקות בכמה מבעיותיי למועד בלתי מוגדר". מובן שזו אינה הדרך הנכונה. רמייה עצמית זאת חייבת להיעלם כמו שאר ההצדקות הנוחות. לכל הפחות, עלינו להתמודד עם כמה מפגמי אופיינו החמורים ביותר ולפעול לקראת הסרתם מהר ככל שנוכל.

ברגע שאנו אומרים: "לא, לעולם לא!", נחסמת מחשבתנו בפני חסד אלוהים. דחיה היא מסוכנת ומרידה עלולה להיות קטלנית. אנו נמצאים בנקודה שבה אנו נוטשים את המטרות המוגבלות ונעים אל עבר רצונו של אלוהים מאתנו.